

НАН УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКО-
ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ В.К. МАМУТОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»
(ДУ «ІСПД ІМЕНІ В.К. МАМУТОВА НАН УКРАЇНИ»)

Код ЄДРПОУ 13530946

РІШЕННЯ

вченої ради від 1 липня 2026 р., протокол № 9

м. Київ

1 липня 2026 року

Всього членів вченої ради – 20 осіб

Були присутні на засіданні:

члени вченої ради – 16 осіб

співробітники інституту – 10 осіб

Всього – 26 осіб

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про затвердження Положення про систему забезпечення академічної доброчесності в Державній установі «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України»

СЛУХАЛИ: виступ голови вченої ради, директора Інституту, доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента НАН України, члена-кореспондента НАПрН України, Заслуженого юриста України Устименко В.А.

Доповідач наголосив на тому, що 31 липня 2026 року вводиться в дію Закон України «Про академічну доброчесність», який започатковує новий етап розвитку національної системи науки та освіти: уперше на законодавчому рівні комплексно врегульовано питання формування, забезпечення та захисту академічної доброчесності, визначено права й обов'язки учасників академічної діяльності, механізми запобігання порушенням і процедури їх розгляду. Для наукових установ НАН України цей Закон має особливе значення. Саме тому Президія НАН України постановою від 29 травня 2026 року № 194 «Про організацію виконання в НАН України Закону України «Про академічну доброчесність» визначила комплекс першочергових заходів щодо його реалізації та зобов'язала всі наукові установи сформулювати власні системи забезпечення академічної доброчесності.

На виконання цих вимог підготовлено проєкт Положення про систему забезпечення академічної доброчесності Інституту, який пропонується до затвердження.

Документ визначає засади внутрішньої політики академічної доброчесності в Інституті, обов'язки суб'єктів академічної діяльності, суб'єктів забезпечення академічної доброчесності, вимоги до створення, подання, перевірки та оцінювання академічних творів і навчальних робіт, гарантії прав учасників процедури розгляду повідомлень про можливе порушення

академічної доброчесності, заходи реагування на відповідні порушення, порядок функціонування Комісії з питань академічної доброчесності та інші важливі питання.

Доповідач звернув увагу на важливу новелу Закону України «Про академічну доброчесність», що визначає тринадцять видів порушень академічної доброчесності, серед яких не лише академічний плагіат, а й відчуження або приписування авторства, самоплагіат, фабрикація та фальсифікація результатів досліджень, недоброчесне оцінювання, академічний саботаж, схиляння до порушення академічної доброчесності та інші порушення, включаючи інституційні. Окремо Закон регулює питання доброчесного використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, що є особливо актуальним в умовах стрімкого розвитку сучасних цифрових технологій. Водночас Закон не забороняє використання інструментів штучного інтелекту в науковій діяльності. Його мета полягає у забезпеченні прозорості й доброчесності такого використання та збереженні особистої відповідальності дослідника за достовірність отриманих результатів.

Не менш важливою новелою є запровадження інституційної відповідальності. Якщо раніше наслідки порушень здебільшого стосувалися окремих осіб, то тепер законодавство передбачає відповідальність і для наукових установ, які не забезпечили належного функціонування системи академічної доброчесності. З огляду на це, постанова Президії НАН України від 29 травня 2026 року № 194 прямо звертає увагу на можливість застосування таких інституційних заходів, як позбавлення права утворювати спеціалізовані вчені ради, відмова в акредитації освітньої програми, зниження оцінки за результатами державної атестації, виключення наукових видань із Переліку фахових видань України та інших заходів, що безпосередньо впливають на діяльність установи.

Інститут має багаторічні традиції проведення досліджень на перетині економіки та права, які справляють значний вплив на різні сфери і напрями державної політики. Саме тому ми повинні розглядати академічну доброчесність не як додаткову адміністративну вимогу, а як необхідну умову забезпечення якості наукових досліджень, довіри до їх результатів і подальшого розвитку наших наукових шкіл.

Положення, яке сьогодні виноситься на розгляд, не є формальним документом, підготовленим виключно на виконання вимог Закону. Воно створює нормативну основу функціонування сучасної системи академічної доброчесності в нашому Інституті, визначає зрозумілі правила для всіх учасників академічної діяльності, забезпечує прозорість процедур і водночас захищає права кожного наукового працівника. Його затвердження стане важливим кроком до зміцнення авторитету Інституту, підвищення якості наших наукових досліджень та забезпечення відповідності нашої діяльності сучасним стандартам академічної доброчесності.

ВИРІШИЛИ:

1. Затвердити Положення про систему забезпечення академічної доброчесності в Державній установі «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України»

2. Утворити Комісію з питань академічної доброчесності як уповноважений орган Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України» відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» та затвердити її персональний склад:

1) **Джабраїлов Руслан Аятшахович** – заступник директора з наукової роботи, доктор юридичних наук, професор (**голова**);

2) **Заблудська Інна Володимирівна** – директор Луганської філії Інституту, доктор економічних наук, професор, Заслужений економіст України (**заступник голови**);

3) **Трегуб Олександр Андрійович** – старший науковий співробітник відділу господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки, т.в.о. ученого секретаря Інституту, кандидат юридичних наук (**секретар**);

4) **Краснова Юлія Андріївна** – провідний науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства, відповідальний секретар – редактор наукового журналу «Економіка та право», доктор юридичних наук, доцент;

5) **Малолітнева Веста Костянтинівна** – учений секретар Інституту, голова Ради молодих вчених Інституту, доктор юридичних наук, старший дослідник;

6) **Єремєєва Наталія Валеріївна** – завідувач відділом господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки, вчений секретар спеціалізованої вченої ради Д 11.170.02 в Державній установі «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України» з присудження наукового ступеня доктора юридичних наук, кандидат юридичних наук;

7) **Сошников Антон Олександрович** – старший науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства, завідувач аспірантури та докторантури Інституту, кандидат юридичних наук, старший дослідник.

Голова вченої ради

Директор ДУ «ІЕПД імені В.К. Макутова НАН України», член-кореспондент НАН України, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України

Володимир УСТИМЕНКО

Вчений секретар вченої ради

ДУ «ІЕПД імені В.К. Макутова НАН України», кандидат юридичних наук

Наталія ЄРЕМЄЄВА